

KREŠŤAN

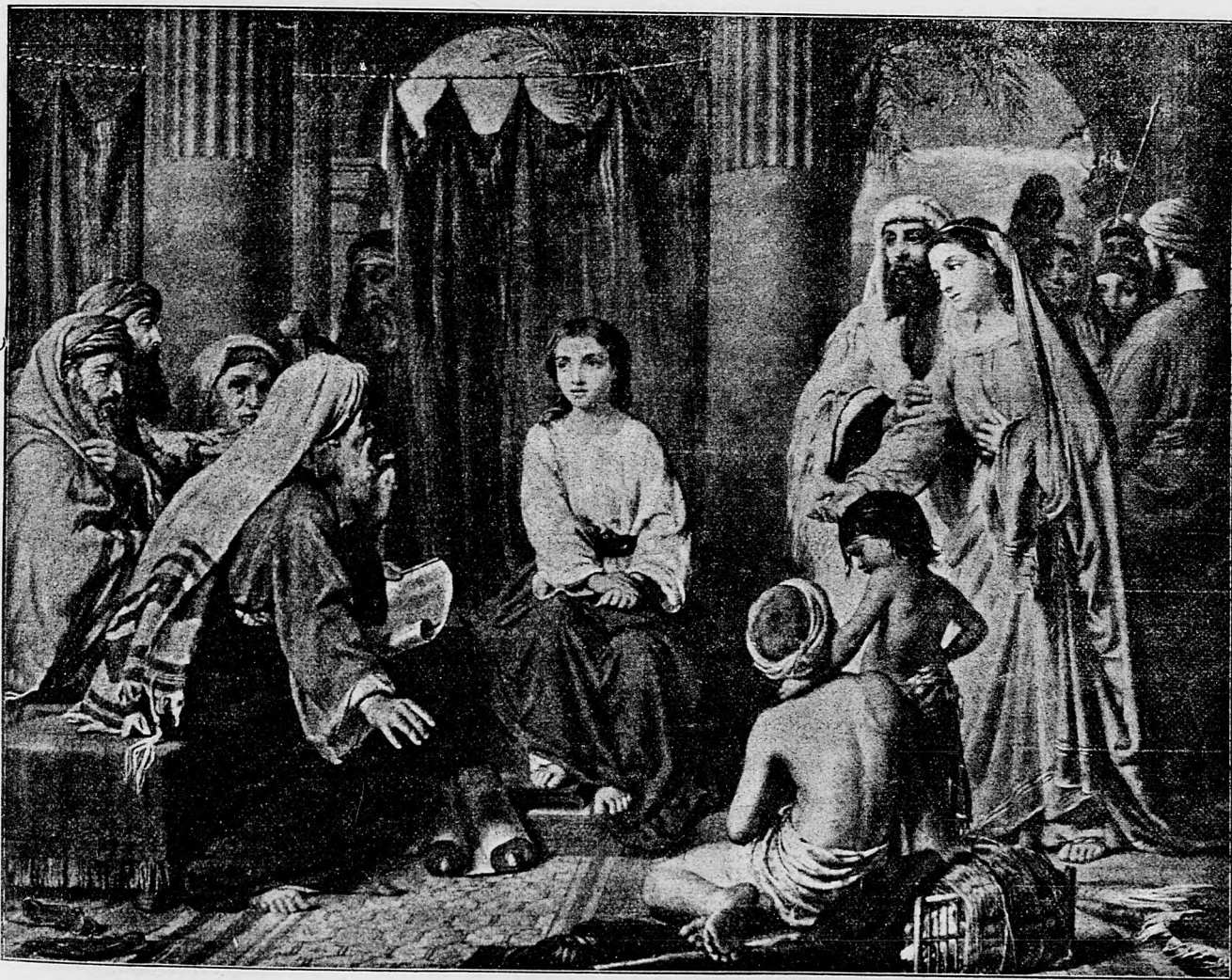
POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁSŤ STRANÁCH.

<p>Predplatná cena : Na celý rok --- 4 koruny -- hal. Na pol roka --- 2 " -- " Na štvrt roka --- 1 " 20 " <i>Jednotlivé číslo 8 hal.</i></p>	<p>Zodpovedny redaktor: Dr. ALEXANDER ERNSZT, páp. komorník. Majiteľ a vydavateľ: JAN MOLNÁR.</p>	<p>Redakcia a vydavateľstvo: Budapest, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám. sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin ohlášky a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stĺpcového nonpareill riadku 30 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.</p>
---	---	--

Jednota katolíckeho ľudu.

Veľké myšlienky k tomu povolané, aby príbehom sveta nového smeru dali, vždy vtedy

sa môžu ku všetkým vrstvám spoločnosti, ktorú na pravú cestu chcejú obrátiť; keď objaví sa môžu v takej podobe, že ich srdečne privítajú bohatieri panských kaštieľov a úbohý ľud slamou

Dvanásťročný Ježiš v chráme.

začnú na storočia namierené účinkovanie svoje, | pokrytých chatrčí. Ako obrovské stromy prasta-
 keď nájdú medzítka, s pomocou ktorých priblížiť | rých hôr, tak aj spoločnosť ľudská žije a pre-

kvitá z tenučkých korieňkov, ktoré jej zatiaľ poskytnú oživotňujúcej sily, kým zodpovedajú jej potrebám a neodchýlia sa od pôvodného povolania svojho.

Medzi všetkými veľkými myšlienkami, ktoré doposiaľ riadily príbehy tohoto sveta, ani jedna nedá sa porovnať s katolicizmom. Čo okolo nás vidíme dnes dobrého, šľachetného a vznešeného to všetko povstalo a vyvinulo sa pod vplyvom učenia Ježiša Krista. Život štátny, riad spoločenský, ustanovizne lásky k blížnemu, vedomosti, umenia, spisba, všetko toto zmohlo sa na nádrach cirkve katolíckej a je nevyhnutnou potrebnosťou terajšej spoločnosti ľudskej.

Na zrúcaninách pohanského sveta, a ohľadom krehkosti prírody ľudskej, vtedy pošťastilo sa naukám katolíckym položiť tieto pevné základy, keď ohlasovatelia jejich, kým poukazovali na pravú bytnosť božskú a na pravdy, ktorých v živote prísne držať sa máme, neodfahovali sa od všetkých prác všedného života. Nielen ohlasovaním spasonosnej pravdy, lež aj vyučovaním toho, ako tieto v živote praktične uplatňovať je treba, stali sa mnísi stredoveku najväčšími dobrodincami národov. Oni skutočne považovali za svoju úlohu hlásať nielen vysoké vedy ľubomudrcstva, vyučovať vo vedomostach hospodárstva, umenia, mechaniky, právnicka a lekárstva, lež brali usilovne do rúk aj motyku, kosu a rozličné nástroje remeselníckej; učili čítať a písať; nesvorným vysluhovali spravodlivosť; veľikášom svetským poskytovali dobrej rady; chudobným a ubiedeným dávali chleba; v čas nákazlivých chorôb navštevovali úbohých v jejich chalupách, slovom všade boli prítomní, šíriac blaho a požehnanie a jejich všadeprítomnosťou a blahonosným účinkovaním cirkve katolíckej stala sa mocnou v Uhorsku. Znakom učenia, pokoja a blahoslavenstva Kristovho poznačili mnísi ako pravi učítelia ľudu celé obyvateľstvo krajiny, i kým oni panovali — ako nábožný spevec mlúvi — Uhorsko bolo vždy kvetúca zahrada.

S vývinom ale ľudských ustanovizieň a s pokrokom vedomostí spojená pýcha a vysokomyseľnosť, na korieňkoch obrovského stromu pravej osvety kresťanskej, vzbuduje tisícero spolužrúťov a utláča šľachetný plod blahonosného a užitočného niekedy stromu. Bez podobenstva buď rečeno, zásady a ustanovizne protikresťanské, ktoré ani

náboženstva, ani vlasti neznajú priškrievajú sa k srdcu nášeho ľudu a ohlasovatelia týchto zásad pod tou záclonou, že s ľudom žijú, pracujú, cítia a chcjú mu pomôcť, lapajú sa tých prostriedkov, ktorými niekedy cirkve vyučovala, oblažovala a opanovala tento svet.

Kto miluje národ svoj a vieru katolícku a kto tohoto činiteľa opravdovej kultúry náležite pozná, nemôže so založenými rukami hľadať na zničenie tejto vyskúmanej ustanovizne; nemôže trpeť, aby moci pekelné zvíťazily nad ohlasovateľom a zastupiteľom večnej pravdy len preto, že prostriedky jejich lepšie zdajú sa porovnať spoločnosti XX. stoloetia, ako doposiaľ vždy blahonosne účinkujúca cirkve katolícka. Zvláštna sila cirkve jednostajne v tom väzila, že v nepodstatných, do živého nesiahajúcich zovnúortornosťach, bez všetkých ťažkostí riadila sa dľa zmenlivých požiadavok zmenlivej doby; nemožnosť je teda, aby sme dnes, na obmedzí veľkých zápasov a premien spoločenských, pre nezodpovednosť času podľahli zbrani našich protivníkov.

Keď naši predkovia vedeli najšť zodpovedných prostriedkov a vedeli sostiaviť mohutnú organizáciu, s pomocou ktorej mohli sa uplatniť katolíckej zásady vo všetkých vrstvách štátneho a spoločenského života, v každom stupni vyučovania a v každom odvetví umenia a vedomosti; keď dakedy ku tomu vedeli najšť spôsobu, aby nad zrejmovou väčšinou katolíkov nepanovaly naše nauky opovrhujúce a na našom utlačení s nevýslovným fanatizmom pracujúce nepatrné menšiny — ku vydobitiu takýchto úspechov potrebné prostriedky najdeme aj dnes, len sa treba otvoreným okom po našej dobe rozhľadnúť, ako to urobili naši predkovia, a pri upotrebení zbrane za dobrú uznalejš, nech nás vedie taká zmužilosť, akou bojovali križiáci, zakladatelia kultúry mnísi, proti Turkom Hunyadovia a proti kacírom Peter Pázmány a Georg Lippay.

Ako sa dalo ľudu ku pomoci prispeť cestou mníchov a križiakov, horliví členovia kresťanskej restauracie používali tieto prostriedky; dnes spolčovanie, tlač, volné vyučovanie, riešenie hospodárskych stížností, vysvetľovanie udalostí politického a vedeckého života, podpora v pravotných veciach, zdajú sa byť ako tie najhodnejšie prostriedky ku hmotnému a mravnému pozdvi-

hnutiu ľudu, dnes preto na sriadení týchto pracovať nám treba s dvojnásobnou silou. Keď horlivosť jedného druhého veľmoža, alebo arcipastiera prispieť mohla ku zveladeniu katolicizmu, vtedy obyčajne vzbudil Pán veľkých mužov, a tí čo za vieru účinkovať chceli, pripojili sa ku nim, dnes ale len massami vplývať môžeme na massy ľudu, preto duchu doby našej zodpovedne len veľkou organizáciou zadovážiť môžeme si zmužilých bojovníkov.

Tieto zásady chce do života uviesť, ako uplatnenie požiadaviek katolicizmu a terajšej doby, restaurácie Uhorska najnovšia — a je-li náš ľud restaurácie schopný — čoskoro najmohutnejšia organizácia: **Jednota katolíckeho ľudu**. Má to byť taká organizácia, v ktorej sjednotiť a spojiť sa môžu všetci katolíci Uhorska a ktorá práve preto ochotným bojovníkom má byť za myšlienku katolicizmu vo všetkých odvetviach štátneho a spoločenského života, spisby, vedomostí, umenia, priemyslu, hospodárstva a obchodu. V každej potreba je, aby ľud katolícky Uhorska konečne bol sjednotený, bo naša nesriadenosť a nesvornosť už aj posiaľ nesčíselné práva naše, blaho celých vrstiev spoločenských, uplatnenie tak nesmierne mnoho spravodlivých požiadaviek našich, hodily v korisť počtom malicherných, lež organizovaných nepriateľov našich. Následkom našej nesriadenosti, sme ako lenivé teleso bez seba povedomia, ktoré keď sa dakedy aj pohne, nenarobí veľkej škody v čatách nepriateľa. Prihlásenie sa každého katolíka ku Jednote katolíckeho ľudu, koniec by urobilo tomuto potupnému stavu, ani nenie pri tom žiadnej prekážky, bo katolicizmus sám základom je sjednotenia.

Jednota katolíckeho ľudu myšlienku katolicizmu preniesť chce na celé pole a do všetkých pomerov štátneho života. To je jej cieľom, aby katolicizmus zodpovedne prevažne väčšiemu počtu a minulosti katolíkov Uhorska uplatňoval sa v každom ohľade. Nechceme to ďalej trpieť, aby pri upotrebovaní verejného krajinského majetku i naďalej panoval smer protikresťanský; nechceme to ďalej trpieť, aby z katolíckych základín našich tučneli a ku vždy vztekľejším bojom posilňovali sa nepriatelia naši. Neurážame my práva žiadneho, to ale už len predsa nedovolíme, aby bárskto ako nejaký lúpežník siahal po našom majetku.

Ku dosiahnutiu všetkých cieľov našich a ku shromaždeniu celého obecnstva katolíckeho použije Jednota katolíckeho ľudu všemožné prostriedky propagandy, ktoré srovnávajú sa so šľachetnými úlohami jej a zodpovedia ku znovuzrozeniu a sošľachteniu katolíckeho obecnstva Uhorska. *Slobodným vyučovaním, prednáškami v shromaždeniach, rozširovaním v duchu katolíckom pisaných novín, vydávaním poučných spisov* poučovať bude svojich členov o príčinách mravných a hospodárskych nerestí, o spôsobe jejich rozriešenia a o všetkých záležitostiach politických a spoločenských, ľudu sa zvlášte týkajúcich. Poučovať bude o záležitostiach spolkových a hospodárskych: radou, prestredníctvom a pomocou poslúži pri zakladaní úverkových, potravných a iného druhu spolkov. Sriadí kancelárie, v ktorých členovia Jednoty v záležitostiach verejnej správy, sirotských, daňových a vojanských darmo dostanú rady a vysvetlenia. Brániť bude teda členov svojich proti všetkým krivdám verejnej správy a obecným nerestiam a všemožným spôsobom napomáhať ich bude, aby na poli duševného a hmotného blaha robiť mohli tým väčšie pokroky.

Zveladením katolíckej spisby a vedy Jednota katolíckeho ľudu len svojim vznešeným úlohám zodpovie, bo poučený ľud nemôže sa viacej stať otrokom, na vykynození katolicizmu pracujúcej tlače; v našich školách a univerzitách nemohli by sa viac stať professormi takí ľudia, ktorí teraz len tupením vznešených zásad kresťanských dosahujú významnosti a popularity. *Jednota katolíckeho ľudu* s pozornosťou sledovať bude jednoducho dobrého a protivného smeru spisbu a všetky snahy a pohyby vedecké tým cieľom, aby o všetkom poučení členovia jej napozatým ani haliera nevyhadzovali na veci daromné a škodlivé.

Účinkovanie Jednoty katolíckeho ľudu rozprestierať sa má na celé dejište verejného života katolíckeho ľudu. Má to byť ten hojný prameň, jehožto voda občerství a očistí celý verejný život spoločenstva; má to byť ten zbrojný sklad vzájomného napomáhania a vedenia ľudu ku znovuzrozeniu Uhorska. Má to byť ako mohutný strom, jehož spasonosné ovocie ku potrave a k zveladeniu slúžiť má katolicizmu a celej vlasti našej.

Zvlášte potrebná vec je, aby pred všestrannými nápadmi katolíckeho obecného v jednom tábore sjednotilo všetky sily svoje. Sily katolíkov Uhorska podkopávajú jednotajne celé legie urputných nepriateľov. Toto ďalej trpeť, znamenalo by v ústrety ísť pomaly, lež istotnej smrti. Všeobecným a mohutným oduševnením na jednu ranu treba koniec urobiť tomuto smutnému stavu. Sila a práva *Jednoty katolíckeho ľudu* dostatočné sú ku tomuto. Nech sa teda pod zástavu tejto Jednoty postaví každý, jehožto srdce krváca nad pustnutím nášho katolicizmu a oduševňuje nádej blahej budúcnosti. Pod zástavu tejto Jednoty nech sa postaví každý veriaci katolík a keď podporovaním a rozširovaním jej jedenkaždý len tisícieru čiastku vyplní toho, čo táto svätá vec zaslúži, vtedy u nás prekvitá bude Jednota katolíckeho ľudu a spolu aj katolicizmus Uhorska.

Organizácia Jednoty katolíckeho ľudu.

Z dopisov, aké každodenne v ohromnom počte dochodia na správu Jednoty katolíckeho ľudu, zrejme vysvitá, v jak veľkých rozmeroch zaujíma sa obyvateľstvo Uhorska o túto novú ustanovenú katolícku. Aby katolíckeho obecného organizáciu Jednoty katolíckeho ľudu náležite poznalo, dopodrobna vysvetlíme ju prítomne v nasledujúcom článku.

Ďľa základných stanov ministerstvu k potvrdeniu predložených, *členom Jednoty katolíckeho ľudu môže byť každý poriadny katolícky mužský, ako aj každá poriadna katolícka ženská, keď šestnásty rok veku svojho vyplní a ku cieľom Jednoty každý rok jednu korunu zaplatia.* Z tohoto vidno, že v Jednote katolíckeho ľudu každý poriadny človek má miesto, nech si je akéhokoľvek rodu, pohlavia, alebo zamestnania. Jednota táto je preto taká ustanovená, v ktorej katolíci celého Uhorska sjednotení byť majú.

Ústrednú správu Jednoty tvoria nasledujúce medzítka:

1. Predsedníctvo a úradníctvo; 2. rada správy; 3. direkcia; 4. valné shromaždenie.

Predsedníctvo pozostáva z troch členov: z predsedu a z dvoch podpredsedov. Úradníctvo

tvoria hlavný správca, hlavný tajomník, pravotári a pokladník.

Členovia rady správy sú predsedovia, úradníctvo a 12 členov direkcie na jeden rok poverených. Rada správy vybavuje bežné záležitosti a z tej príčiny vydržiava každý týždeň jedno zasadnutie.

Direkcia pozostáva zo 100 vyvolených a z povolaných členov. Prvá direkcia vyvolená je na tri roky, tak ale, že každý rok 50 členov z nej vylozujú. Takto uprázdnené miesta zaplní valné shromaždenie.

Členom valného shromaždenia rozumie sa môže byť každý, čo sa do Jednoty katolíckeho ľudu dal zapísať a svoj členovský príspevok poriadne vyplatil. Na valnom shromaždení má každý rovnaké právo rečenia a hlasovania.

Toto je v krátkosti vnútorná organizácia Jednoty katolíckeho ľudu. Vo vonkajšej organizácii nachodia sa tri kruby: *organizácia stoličná, organizácia miestna a skupenina.* Táto posledná sa môže utvoriť z počtu členov Ďľa ľúbosti. 20 do 25 členov Jednoty, čo bližšie bývajú jedon ku druhému, tvoria skupeninu a najhorlivejšieho, spolu ale aj najrozumnejšieho z pomedzi seba vyvolia za *vodcu skupeniny.* V menších obciach možno Ďľa ulíc 4—5, vo väčších ale aj 10—15 skupenín utvoriť. Počet týchto skupenín závisí ostatne celkom od potrebnosti. Na meno vodcu skupeniny dôjdu zo stredišťa všetky zásielky, ako: noviny, brošúrky, plakáty, kalendáre, odznaky, slovom všetko, čo stredišťe odoslať má členom. Vodcu skupeniny povinnosťou je potom o to sa starať, aby sa členovia Jednoty o zásielke dozvedeli a čo im patrí, aby si to odobrali od vodcu skupeniny. Horlivý vodca skupeniny, rozumie sa, nebude na to čakať, kým členovia pre tlačivo ku nemu prídu, lež ako zásielku od stredišťa obdržal, odovzdá hneď osobne každému, čo mu patrí.

Vodca skupeniny je spolu povolaným prostredníkom a radcom členov celej skupeniny. Z tejto príčiny za vodcu skupeniny treba vždy vyvoliť človeka spolahlivého, rozumného, ktorý vie náležite čítať a písať.

Vodcovia viacej skupenín vyvolia si z pomedzi seba jedného *miestneho správcu.* Tento riadi potom a spravuje Jednotu celej obce. Ku tomuto treba preto vyvoliť vždy človeka podľa

možnosti najrozumnejšieho, ktorý sa aj do verejných záležitostí rozumie a s ľudom rád obcuje. Tento miestny správca je vodcom miestnej Jednoty. V jednotajnom potyku stojí preto s vodcami jednotlivých skupenín, aby mal známosť o potrebách a nepríležitostiach každého člena Jednoty a dľa okolností na vedomie dal to stredištu. Miestny správca je dozorcóm vodcov skupenín a povinnosťou jeho je do života uvádzať uzavretia stredišťa.

Nad miestnou organizáciou stojí organizácia stoličná. Každá politická stolica tvorí osobitnú skupeninu v lone krajinskej Jednoty katolíckeho ľudu. Správcovia v stolici utvorených miestnych, alebo organizácií po obciach vyvolia sebe stoličného predsedu, ktorý dľa svojho postavenia je členom ústrednej diřekcie. V jeho rukách sa sbiehajú všetky nite stoličnej agitácie.

Obor účinkovania tak vodcov skupenín, ako miestnych správcov a stoličných predsedov dopodrobna ustálený bude výkonnými pravidlami, ktoré rada správy po potvrdení základných stanov bezodkladne vypracuje a každému úradníkovi Jednoty doručí.

Kde sa teda už teraz utvorí miestna organizácia Jednoty, tam netreba viac voliť predsedu, tajomníka, pokladníka a iných úradníkov, ako sa to na niektorých miestach stalo. Oproti tomu organizácia utvoriť má sa nasledujúcim spôsobom: Tí, čo chcjú vstúpiť medzi členov Jednoty katolíckeho ľudu, napíšu svoje mená na jedon hárok papieru (príležitostne na sbierajúci hárok, ktorý dostanú od stredišťa). Potom si vyvolia miestneho správcu. Dľa jeho návodu potom zo zapísaných členov utvoria jednotlivé skupeniny z 20 do 25 členov pozostávajúce, najlepšie dľa ulíc. Každá skupenina vyvolí si potom svojho vodcu a oznámi to miestnemu správcovi. Miestny správca dá potom takéto utvorenie na vedomie ústrednej kancelárii.

Ponevác Jednota katolíckeho ľudu je len jedna jedinká a ponevác katolíci celej krajiny ku tejto Jednote majú prislúchať, *nikde nemôže byť reči o sostavení, alebo prijatí osobitných základných stanov.* Všetky miestne organizácie majú tie isté základné stanov, to isté predsedníctvo, tú istú radu správy a diřekciu. Utvorenie Jednoty je na takéto spôsob veľmi ľahké, bo sa len o to jedná, aby členovia do nej vstúpili a vyvolili si miest-

nych vodcov. Kde sa miestna organizácia už utvorila a kde cieľom zadováženia členov zapotreby je držať poradu, alebo verejné shromaždenie, v záujme dobrej veci rozumie sa neslobodno to zanedbať. Stredište na pomoci je tiež miestnym správam pri vydržiavaní porád, alebo shromaždení, a síce takým spôsobom, že im ku shromaždeniu potrebné reči, alebo na vlastné útraty aj rečníka pošle. Poznamenáť treba ale, že také vydržiavať sa majúce porady, alebo shromaždenia zavčas treba dať na vedomie stredištu, lebo v poslednej chvíli ťažko je bárs-ak oprávnenej žiadosti vyhoveť.

Za povinnosť si pokladáme organizátorov Jednoty katolíckeho ľudu upovedomiť ešte na jednu okolnosť, a síce na to, že táto Jednota nemôže sa považovať ako kruh, kassíno, alebo spolok, lež že je to družstvo, teda Jednota všetkých katolíkov. Znamená to tolko, že ku tomuto nenie zapotreby bydla, miestnosti, alebo kancelárie. Členovia Jednoty schádzky alebo porady vydržiavať môžu vždy lebo v miestnosti katolíckej školy alebo dajakého katolíckeho spolku. Písomné práce odbaví v každej miestnej organizácii miestny správca a vodcovia skupenín vo svojom vlastnom bydle. Väčšie písomné práce i tak samé stredište odbavuje. Boly by to teda len zbytočné výdavky, ktoré by miestne organizácie, zacpatrením osobitných miestností, na seba uvalily. Stredište by ich v tomto ani nemohlo podporovať.

Toto snáď predbežne dostatočné bude ku vysvetleniu organizácie a organizovania Jednoty katolíckeho ľudu. Na tomto pracujme neohrožene a neustále, bo každú teraz ľahkomyselne zameškanú chvíľu draho zaplatíme v budúcnosti.

POLITICKÉ CHÝRY.

Porada kresťanskej ľudovej strany snemovej.

Dňa 10. januára o 6. hodine večer držala poradu kresťanská ľudová strana snemová vo vlastnom kruhu. Porade predsedal pápežský praelát a krajinský vyslanec Ján Molnar. Pri-

tomní boli krajinskí vyslancovia: Ján Csernoch, Franc Darányi, Alexander Ernszt, Emil Gyuriss, Pavel Kovács, Alexander Karácsonyi, Dezider Ajtics-Horváth, Karol Wildfeuer, Georg Szmrecsányi, Franc Buzáth, Béla Rakovszky, Karol Hencz, Béla Csitáry. Najprv vyvolení boli členovia do pripravujúcaho parlamentárneho výboru samostatnej národnej banky, a síce Franc Buzáth a Pavel Kovács. Zatým vyvolení boli za referentov pri pojednávaní štátneho rozpočtu nasledujúci krajinskí vyslancovia: za rečníka pri všeobecnej debatte z ľudovej strany: Béla Rakovszky; pri pojednávaní torby ministerstva vnútra: Karol Hencz; pri torbe výučby: Ján Csernoch; pri torbe obchodu Georg Szmrecsányi; pri torbe financií: Franc Buzáth; pri torbe honvédstva: Edmund Beniczky; pri menších torbách: Franc Buzáth; pri torbe pravosúdia: Alexander Simonyi-Semadam; pri torbe orby: Béla Csitáry. Konečne zaoberala sa porada s vnútornými záležitosťami strany a prijala viacej vonkajších členov, ktorí sú nasledujúci: Béla Csávossy, statkár; Jozef Svárba, katecheta; Georg Bulla, podžupan; Karol Thassy, hlavný správca kancelárie snemovej.

K horvatským potrzkám.

Jeho veličenstvo kráľ najvyšším prípisom od 10-ho januára vyzdvihol z úradu pri uznání doterajších zásluh horvatského bána Alexandra Rakodezayho a vymenoval za nového bána pre Horvatsko baróna Pavla Rauch-a.

Borba o koštiale.

«Slovenský Týždenník» musí ozaj už veľmi hladný byť, keď sa dáva koštiale obhrýzať. Chutnaly by mu pravda len koštiale grófov, pánov alebo ľudákov, takých ale nemá, preto naposledy i svoje vlastné koštiale obhrýzie. Ako sa takto obhrýza, snívalo sa mu v poslednom čísle, že sa «ľudáci o akúsi bohatú biskupiu rujú». To je voľačo celkom nového a zase len tá stará pravda, že je to také cigánstvo, akého je len «Slovenský Týždenník» schopný. Ľudáci majú o mnoho vážnejšie roboty, ako aby sa už či o bohatú, či o chudobnú biskupiu ruvali.

Píše ale «Slovenský Týždenník» ďalej ešte i toto: «Ktorýsi ľudácky ablegát sa nemôže zmestiť do svojej kože a túži za hlavným županstvom v Trenčianskej». Dajte že pokoj ľudkovia! Zaiste sa Hodža nemôže zmestiť do svojej kože, preto agituje po celom svete. No, keby ľudová strana mala moc a právo dakedy županov vymenúvať, o tom môže byť Hodža istý, že ho ľudová strana na túto hodnosť veru nikdy kandidovať nebude.

Prečo? Nuž len preto, že sa do svojej vlastnej kože zmestiť nemôže.

Poslanec Csernoch biskupom.

Ďaleko sme to už v Uhorsku dovedli, keď nám «Slovenský Týždenník» už aj biskupov chce vymenúvať. Či poslanec Csernoch bude biskupom, to my nevieme. To ale veľmi dobre vieme, že poslanec Csernoch tak vysoko stojí nad Hodžom v každom ohľade, že nenie hoden ani jeho päty obližať. To tiež musíme predpokladať, že keby Csernoch ozaj stal sa biskupom a svoj mandát by zložil, Skaličania nebudú natoľko mechom uderení, aby si za ablegáta vyvolili toho kandidála, ktorého by im Hodža odporúčal.

Listy z Novohradu do Novohradu.

«Slovenský Týždenník» najnovšie silou-mocou agituje v stolici novohradskej. V redakcii si dľa zvyku robia listy z Novohradu do Novohradu. V poslednom takomto liste, uverejnenom v 2. čísle stojí doslovne: «Táto vláda . . . s jej stranou niportskou jednoducho krajinu oklamala a chce oklamať aj samého kráľa. Grófske a panské vlády bojujú proti slobodnému volebnému právu. Cirkev, katolícka stala si do služby politiky». — Stojí tam ešte kopa podobných hlúpostí. Všetko to je ta namierené, aby ľud zaviedli a vstúpili mu do srdca tú myšlienku, že kresťanskú ľudová strana je proti všeobecnému volebnému právu. Zlomyselné klamstvo je protivné chýry o nej roztrusovať. Všeobecné volebné právo bude prevedené v Uhorsku. Netreba teda ľud nesvedomite búriť.

Kresťania, kupujte len u kresťanov!

Z CUDZOZEMSKA.

Nemecko.

Poľská otázka v nemeckej ríšskej rade.

Seyda, vyslanec nemeckej ríšskej rady zadal jedenapäťdesiat podpisami Poliakov a strany «centrum» opatrenú interpelláciu na nemeckého kancelára, ako sa srovnáva pokračovanie pruskej vlády proti Poliakom s ríšskou ústavou a s nariadením obecného zákonníka a aké kroky zamýšľa kancelár podujať cieľom zahezpečenia právneho a spoločenského poriadku v Pozňansku.

Marokko.

Abdul Aziza, sultána marokkánskeho pozbavili sultanatu a na jeho miesto vyvolený je Muley Hafiz.

**Zadovažujte predplatiteľov pre
«Kresťan-a»!**

Nový kostol v Kysuckom Novom Meste.

Ctení čitatelia «Kreštana» zaiste sa ešte pamätajú na ten hrozný požiar, ktorý dňa 16-ho augusta roku 1904. celé Kysucké Nové Mesto a v ňom sa nachodiaci aj starodávny chrám Boží takmer na prach zpusťošil, takže mnohí len so svojim životom a tým čo bolo na nich vedeli ujsť. Vyznať nám treba, že mnohí veľkodušní veriaci katolícki na našu úpenlivú prosbu značne pomáhali nešťastným vyhorelcom a spolu prispeli so svojimi štedrými milodarmi ku tomu, aby tento 700-ročný kostol poznove nielen vystavený, lež aj z vnútra tým najpotrebnejším náradím ozdobený a zaopatrený bol. Na prítomnom obrázku predstavujeme láskavým a štedrým dobrodincom ten novovystavený kysucko-novomestský chrám Boží, jehožto múry slávny patronát dal od základu poznove vystaviť, vnútorné zariadenie ale sami farníci si musia zaopatriť. Hlavný oltár, organ, kazateľnicu a jeden zvon už máme, ale aj na tieto veci sme ešte 1500 korún dlžní. Chybujú nám ešte bočné oltáre, dva zvony, lavice atd. *Tieto veci ale sme my nie vstave sami zo svojich síl zaopatriť, ponevác sme i my sami prišli o všetko. Preto ešte raz obraciame sa ku cteným čitateľom «Kreštana» s tou prosbou, aby nám laskave ďalšími milodarmi svojimi dopomohli k tomu, aby sme tento stánok Boží čím skorej zakončili a ku službám Najvyššieho odovzdať mohli. Obraciame*

Nový kostol v Kysuckom Novom Meste.

sa s našou prosbou o milodary zvlášte k tým dobrodincom a priateľom. ktorým dobrotivý Boh toľko udelil, že aj núdzu trpiacim a v biede postaveným pomáhať môžu bez toho, žeby to sami čo i len z ďaleka pocítili. Nám milým a vítaným bude i ten najmenší milodar. Každý podľa možnosti prineste svoju obeť ku ozdobeniu tohoto stánku Syna Božieho, ktorý sa nám v prevelebnej Sviateosti Oltárnej za pokrm podáva. Láskavé milodary prosíme posielat' na farský úrad (Plébánia Hivatal, Kiszuczaujhely, Trencsénm.) Kysucké Nové Mesto.

V mene vyhorených farníkov

Koloman Szmda,
dekan a farár.

K našemu vyobrazeniu.

Význam dnešného vyobrazenia opisuje nám sv. Lukáš evanjelista nasledovne: Keď bol Ježiš dvanásť rokov starý a oni vstúpili do Jeruzalema, podľa obyčaje dňa sviatočného: a po vykonaní svojej pobožnosti keď sa boli navracali, ostalo dieťa Ježiš v Jeruzaleme a nebadali to rodičia jeho. Domnievajú sa ale, že by bol v zástupe, šli cestu dňa

jedného a hľadali ho medzi príbuznými a známymi: a nenalezúc ho, navrátili sa do Jeruzalema, hľadajúc ho. I stalo sa po troch dňoch, že ho našli v chráme, sediaceho uprostred učiteľov, poslúchajúceho ich a pýtajúceho sa ich. I tešili sa všetci, ktorí ho slyšali: nad múdrosťou a odpoveďmi jeho. A uzrúc ho rodičia jeho, divili sa. I riekla matka jeho k nemu: Synu prečo si nám tak učinil? Hľa, otec tvoj a ja boľastne hľadali sme teba. I riekol im: Čo že jest, že ste ma hľadali? Zdáliž ste nevedeli, že v tých veciach, ktoré sú Otca môjho, musím i ja byť? Ale oni nerozumeli tomu slovu, ktoré k nim mluvil. I stúpil s nimi a prišiel do Nazaréta a bol poddaný im. A matka jeho za-

chovávala všetky slová tie v srdci svojom. A Ježiš rástol múdrosťou a vekom a milosťou u Boha a Iudí. (Luk. 2, 42.)

Vyobrazenie nachodí sa na prvej strane.

B E S E D N I C A.

Bud' vždy statočným a poriadnym.

(Dokončenie.)

Snáď si niekto bude myslieť, že podnotár Blažej keď bol o samote, zaraz vytiahol zo zániadria najdenú tobolku a prehŕňal sa v peniazoch. Veru nie. Báľ sa i len dotknúť tobolky a div nezhoreľ od haňby, že zostal kmíňom. Áno, jeho svedomie ustavične mu privolávalo: kmín, kmín. Nemal on žiadneho pokoja. Z prvoti s tým chcel utíšiť svoje svedomte, že tie ztratené peniaze boli vlastne grófove a že ten vraj nebude chudobnejším pre šesťnásťtisíc korún. Ale keď si pomyslel, že kasnár radšej obetoval celý svoj majetok, len aby ho gróf s krádežou neupodozrieval, vtedy už nevedel sa niako oslobodiť od tej obžaloby, že on nie grófa, ale kasnára obkradol.

— Musím vyznať, čo som učinil a prinavrátim tobolku s peniazmi nazpät kasnárovi, — hovoril zavše podnotár sám sebe.

Ale potom zase prišlo mu na um to, že akú veľkú haňbu a potupu prinesie to na neho. Či snáď v pakliku má poslať tú najdenú tobolku kasnárovi? Lež ani vtedy sa mu neopováži pozreť smelo do očí.

Zaumienil si konečne, že z Ohnivej preč odcestuje. Na tretí deň aj vskutku odcestoval. Lež ak chcel ísť do Budapešti, tak musel ísť cez Nitru, teda tou istoá cestou, kde tobolku našiel. Zažmúril si oči, aby ani nevidel to miesto, keď už ale ta dochodil, sánky prišly na jeden zásek, pričom ich dobre nahodilo, tak že sa podnotár Blažej hneď spamätoval a prišiel mu na myseľ jeho špatný skutok. Naľakal sa, keď oči otvoril.

— Chytřejšie poháňaj! — zakričal podnotár na pohoniča.

Pohonič na toto pošibal kone a tie letely ako zjašené. Podnotár znovu zavrel oči, lebo prišli ku krížu. Ale všetko márne. Krotká a utrápená tvár Spasiteľa tak sa jasne blíšala pred jeho očima, ako tá najjasnejšia hviezda. Ešte aj kasnára videl v pamäti, ako kľučí pred krížom a modlí sa.

— Nie, nie, nevydržím to ďalej! — skrikol, súc ako bez pamäti. — Obráť sánky zpiatky.

Pohonič s podivením hľadel naňho.

— Prečo že mám obrátiť, mladý páňko? — pýtal sa pohonič.

Podnotár Blažej triasol sa ako osyka. Zodvihol oči a videl pred sebou kríž. Nerozmýšľal dlho, lež vyskočil chytro zo sánok a bežal ku krížu, z ktorého tvár Spasiteľa ako by ho k sebe volala. Príduc ku krížu, vrhol sa pred ním na kolená, objal ho a dal sa do usedavého plaču. Počuť bolo, ako odriekal modlitbu:

— Otče náš... a odpusť nám naše viny... neuvod nás do pokušenia...

A ukrižovaný Spasiteľ ako čo by sa bol usmieval na obráteného hriešnika. Aj duši podnotára to o mnoho ľahšie bolo, keď v pokore ľutoval za svoj veľký hriech. Netrápilo ho viac už svedomie a ani neblúžnil. Nemyslel už na to, aká haňba čaká naň, keď sa navráti do Ohnivej. Jediná a najväčšia starosť jeho bola čím skorej oslobodiť sa od ukradených peňazí a ich prinavrátit kasnárovi.

Keď znovu vysadol na sánky, hovorili mu pohonič:

— Voľáko ľazko sa ľučíte odtiaľto, ale nermúťte sa, veď nezostanete tam na veky. Pomôže vám dobrotivý Pán Boh.

— Už mi pomohol, — odpovedal podnotár. — A teraz len čím skorej nazpät do Ohnivej.

— Snáď sme voľačo zabudli?

— Nie. Lež u seba som nechal to, čo nebolo moje. Ponáhlajme sa.

Pohonič len krútil hlavou. Potom obrátil kone a hnal zpiatky. Nevedel pochopiť, čo sa stalo.

— Postoj, — vravel podnotár, keď sa blížili k bytu pána kasnára.

On na to bol prichystaný, že aký smútok a nárek najde u kasnára. Akú duševnú radosť a poľahčenie mu spôsobila tá myšlienka, že poteší túto statočnú rodinu. Snáď mu aj odpustia a znovu ho prijmu do priateľstva. Možno že aj nie, ale že ho oddajú súdu, aby bol potrestaný.

— Aj to pretrpím, — šeptal podnotár sám v sebe.

Sklonil hlavu a veľmi sa zarmútil nad tým, že ztratil svoju časť.

— Eľa, Miško báčik! — kričaly deti, keď podnotára na dvore zazrely. — Vitajte, vitajte! Pekne od vás, že ste nás tu nenechali.

Aj kasnár ho zazrel a šiel za ním.

— Vitajte! Teda neodcestovali ste? — pýtal sa podnotára a podal mu ruku.

Podnotár Blažej stisol podanú mu ruku a prehovoril smutným hlasom:

— Vrátil som sa, lebo mám vám dačo povedať. Odbavme to medzi štyrma očima.

— Ani pochopu nemám o tom, čo to môže byť. Ale poďme dnu.

S tým vošli do kancelárie kasnárovej.

— No, čujme to tajomstvo, — hovoril kasnár, keď už boli v izbe.

— Pane kasnár, — hovoril podnotár, — ja pred pár dňami prišiel som do pokušenia a obkradol som

vás. Pamätajte na váš ztratený pugylár. Ja, keď sme ho boli hľadať, som ho našiel a skryl, vám som ale vtedy povedal, že som ho nenašiel. Dnes som chcel s ním uskočiť, ale výčitky svedomia vrátili ma nazpät od križa, kde som vás modliť videl. Tu sú všetky vaše ztratené peniaze. Nechybuje z nich ani len jeden halier, lebo dosiaľ neotvoril som ešte tento pugylár, — a s tým podal ho kasnárovi.

Kasnár s podivením hľadel na pugylár, ktorý mu podnotár podal.

— Priateľu, tento pugylár nenie môj, — hovoril kasnár pokojným hlasom.

Podnotár div nezakamenel od prekvapenia, pýtajú sa so zadivením:

— Nenie váš?

— Nie, — odpovedal s dôrazom kasnár. — Môj pugylár istý chudobný robotník našiel. Keď ho otvoril a uvidel v ňom mnoho peňazi, myslel si, že to len pán gróf mohol toľké peniaze ztratiť, tak išiel hneď do kaštieľa a oddal peniaze pánn osvíčenému. Tento poznajúc moju červenú tobolku, zaraz ma dal volať a musel som mu vyznať všetko, čo sa stalo. Ten robotník ale dobre pochopil, lebo pán gróf za jeho statočnosť vzal ho do služby.

Podnotár myslel, že je to všetko len len, čo teraz počul. Potom otvoril najdený pugylár. A ako sa zadivil, keď nebolo v ňom ani len jedného haliera, len niekoľko papierikov. Sám pugylár ale tiež málo čo bol hodný. Nato celkom mimovoľne padol na kolena, zopnul ruky a nariekal žalostne:

— Oh, Bože, ak tajné sú tvoje cesty. Pred svetom nie som síce zlodejom, lež pred tebou áno. Oh, odpusť viny moje.

— Staňte hore, priateľu, — vravel kasnár. — Áno, Boh v dobré obrátil všetko, čo sa stalo. Myslíte vždy naňho a tak nikdy neprídete do pokušenia. O tom ale buďte uistený, že my vás aj napozatým radi budeme vidieť v mojom dome.

Podnotár chytil ruku kasnára, vrele ju bozkal a obidvaja boli blažení.

Fatranský.

CHÝRNIK.

Jeho veličenstvo kráľ prijal dňa 11. januára v osobytnom výsluchu Averageszku, rumunského ministra vojanských záležitostí. Arciknieža Rainer slávil dňa 11. januára 81. výročitý deň svojho narodenia. Jeho veličenstvo kráľ osobne predniesol blahoželania sláviacemu arcikniežatu.

Chýry z biskupstva košického. Julius Aranyossy, kňaz na odpočinku, zomrel dňa 9. januára v 62. roku veku svojho. Cez mnohé roky bol kaplánom v Košiciach a od roku 1896 behom päť rokov bol vicerektorom semenišťa. Na odpočinku bol od roku 1902. Ku večnému odpočinku odprevadil dňa 11. januára zaslúženého kňaza sám osvietený pán biskup. — Katolícky učňovský spolok odbavoval veľmi podarený divadelný večierok, ktorý prítomnosťou svojou poctili: osvietený pán biskup dr. August Fischer-Colbrie a farár-kanonik Ondrej Kozora. — Arnold Hoffmann, professor bohoslovnia dňa 9. januára pokračoval v prednáške o rusko-japonskej vojne. a síce pri všestrannej pozornosti predniesol napadnutie pevnosti Port Arthur. — Na faru Galbató vypísaný bol konkurs do 10. januára. — Kresťansko-sociálny robotnícky spolok dňa 11. januára odbavoval veľmi podarený zábavný večierok, na ktorom súčastnili sa takmer všetky triedy katolíckeho obecnstva.

Cirkevné vyznačenia. Prevelebný pán Evarist Czajkovszki, farár predmestia Blumenthal v Prešporku vymenovaný je za pápežského komorníka. Daj Boh vyznačenému stáleho zdravia, aby sa tomuto zaslúženému vyznačeniu k radosti svojich dobrých farníkov cez mnohé roky tešiť mohol.

Chýry zo Šariša. Prešov. Minister výučby vymenoval hlavného direktora košického dra Engelberta Mázy ho na školský rok 1907—08. za dozorcú tunajšieho gymnázia evanjelického. Tenže minister ku tunajšej ženskej štátnej praeparandii preložil za profesora Mikuláša Moyzes-a zo Zniováralja. — Debrecínska policaj lapila minulé dni Franca Brykcinsky-ho, obuvníckeho tovaryša z Ruska, na ktorého je veľké podozrenie, že vyraboval kostoly v Prešove, Kisszeben, v Košiciach a Ujhelyi. — Zboró. Plachta, udenár, zastrelil na okolí dvoch vlkov, panský horár zastrelil zase jednu divú mačku. — Tu a na okolí panuje týfus, preto sú školy zatvorené nielen tu. lež pre nákazlivé nemoce aj na iných miestach stolice. — Szinye. Grófkú Herminu Szirmay, ktorá minulé dni zomrela v Ujhelyi v zemplínskej stolici, preniesli sem a pochovali v rodinnej krypte, bo dľa matky pochádzala z rodiny Szinyei Merse. — Felsővizköz. Mikuláš Zima, tunajší grécko-katolícky farár, minulé dni posvätil svoj kostol, ktorý s náramnými obetami a neunavenou prácou podarilo sa mu celkom obnoviť, tak že je to teraz najpeknejší kostol na celom okolí. — Szinyelipócz. Istý furman viezol tu sladvinovú vodu a kráčal vedľa voza, ktorý sa na jednom mieste šmikol a nešťastného furmaná tak pritisol ku plotu, že mu hlavu rozmliaždil. — Sárosbogdány. Košická policaj zatkla jednu ženskú, menom Pavlovu Belus, ktorá mlieko falšovala a odsúdila ju na 2 dni do väzenia a spolu aj na zaplatenie 58 korún peňažnej pokuty. Tento trest na každý pád zaslúžila, lebo sa nehaňbila očividome klamať, na zdraví ľudom škodiť a miesto i tak drabého mlieka vodu predávať. Toto nech slúži ku výstrahe všetkým, čo potravné články falšujú.

Nové umiestnenie pevnostného delostrelectva. Z Viedne sdelujú, že na jar budú prevedené veľmi nápadné premeny v miestnych posádkach pevnostného delostrelectva. Vojenské veliteľstvo musí mať zvláštnu príčinu, že tohto roku z obidvoch polovic monarchie preloží na juho-západné talianske hranice dvanásť stotín pevnostného delostrelectva, lebo prenášanie pevnostného delostrelectva spojené je s veľkými nesnádzami. Naše pevnostné delostrelectvo počítuje 72 stotín. Pred niekoľkými rokmi kládlo ministerstvo vojny hlavnú váhu na severné ruské hranice. Teraz je pevnostné delostrelectvo nasledovne rozdelené: v Haliči leží dvadsaťštyri, pri dunajskej obrannej čiare dvadsaťtri stotín a v južných pevnostach dvadsaťpäť stotín. Dľa návrhu prípadne na severnú pohraničnú čiaru šesťnásť, na obranu Dunaja len štrnásť stotín a na južné talianske hranice štyridsaťdva stotín — teda o dvanásť viac, než dosavád. Ku obrane južných hraníc, to jest pre tyrolské, korutánske, bosna-hercegovinské a prímorské pevnosti týchto 42 stotín postačí, lež pre severné pevnosti málo zostane, len 16 stotín. Veľmi vážne je, aby ku obrane dunajskej čiar vystavené boli pevnosti. V prvom rade opevnené budú mestá Budapešť a Viedeň. V ministerstve vojenských záležitostí na opevnenie oboch hlavných miest sú plány už hotové. Komárňanská pevnosť bude zväčšená, Taktiež mesto Tulln budú opevnené. Péterváradská pevnosť je už vystavená. Na obranu dunajskej čiar je 12 stotín delostrelectva málo. Preto ministerstvo vojny postaví mieni 50 nových stotín, to jest tri pevnostné delostrelecké pluky.

Chýry z Oravy. Pre pohorelcov vo Valašskej Dubovej dalo sa 300 korún a pre siedmych pohorelcov v Záskaľi 70 korún z kassy stoličnej. I to chváli múdre oči pána viceispána Bullu, ktorého znovu jednohlasne zvolili za viceispána dňa 23. decembra roku 1907. — V Námestove dňa 31. decembra, v Jablonke ale dňa 4. januára sa vydržovali večerné tanečné zábavy. Ba kto z tých tanečníkov na druhý deň bol v kostole na sv. omši? Ani jeden. Veď vtedy sa im najlepšie buvin-kalo. — V ústianskej krčme dvaja: Fuzák a Janczek si popíjali a jako to riadne býva sa veru i pobili a to až nemilosrdne, tak že jeden z nich hneď tam vypustil ducha. Prekliata je tá pijatika, ona hubí zdravie, kráti život, prináša biedu na rodiny, haňbu na pokrevných a zkažu na celú obec. Ba kedy už len ľud príde ku rozumu? Vtedy, keď je už neskoro. — Zima je tu tuhá a drevo drahé. Sanica planá, lebo je sňahu málo. — Amerikáni nazpät domov prichádzajú.

Lúpežný útok na vlak. Ako z Tiflisu oznamujú, na železničnej čiare medzi stanicami Gejaksasik a Karajasy lúpežníci vytrhali železničné koľajnice, aby mohli orabovať poštový vlak. Predbežne šiel jeden vojenský vlak, ktorý aj vyskočil z koľajníc. Sedem vojakov utrpelo rany. Vojenská stráž strelila na lúpežníkov, ktorí po niekoľkých výstreloch ušli. Poštový vlak, na ktorom dľa chýru viezli dva milióny rublov, ostal na karajasyckej stanici.

Útok proti nadporučíkovi. Z Nového Sadu oznamujú, že v Pétervárade minulé dni v noci viac vojakov so spevom vrátilo sa do kasárne v pevnosti sa nachodiacej. Službu konajúci nadporučík Plundvích oslovil vojakov, aby sa tichšie chovali. Peší vojaci začali sa s nadporučikom vadiť, načo nadporučík svojou šablou jedného vojaka ranil, Ostatní vojaci nato vytiahli svoje pagnéty a nadporučíka dopíchali. Ťažko raneného nadporučíka Plundvicha zaviezli do nemocnice, útočníkov ale zavreli.

Apanáža bulharskej panovníčky. Zo Sofie oznamujú, že sobranje (snem) na návrh ministerského predsedu uzavrelo, že budúcej panovníčke Bulharska zabezpečí 50.000 korún ročitej apanáže.

Prisťahovanie sa do Ameriky. Z Londýna píšú, že prisťahovanie sa do Ameriky minulý týždeň veľmi kleslo. V New-Yorku prisťahovalecký úrad prepustil viacerých úradníkov a železnice znížily počet vlakov prívážajúcich dosťahovalcov.

Otrávené zajace. Zo Záhrebu oznamujú, že v obci Noška veľa ľudí onezdravelo za príznakov otrávenia. Gazdovia pre zajacov, ktoré sa v poslednom čase veľmi rozmnožili, nasypali otravy, od ktorej potom veľa zajacov zdochlo. Zajacov potom cigáni posbírali a za lacný peniaz predali gazdom. Posiaľ 30 ľudí onezdravelo a mnohí zápasia so smrťou.

Návrat vysťahovalcov. Vysťahovalecká loď «Karonia» minulý týždeň odplávala z new-yorského prístavu do Fiume. Na lodi cestuje zpät do svojej starej vlasti 1420 vysťahovalcov.

Tisícsto žien. Z New orku oznamujú, že v meste New Jersey nedávno našli na mrtvolu jednej neznámej ženskej. V súvisi s touto takmer dennou udalosťou vyšlo na javo, že v mestách New York, Boston, Filadelfia, Pennsylvánia v poslednom čase zmizlo bez stopy 1100 žien. Pokrevní zmizlých žien totižto listovne dopytovali sa u polície mesta Jersey, či najdená mrtvola nenie mrtvolou ich zmizlej pokrevnej. Takto vyšlo teda na javo zmiznutie žien a teraz vrchnosti pátrajú po príčine tohoto zvláštneho zjavu.

Cítla smrť. Dojímavý prípad udal sa v obci Felső-Pulya v stolici šopronskej. Jedna tamojšia starena počítla posledný okamih svojho života, potom pripravila sa k smrti, zomrela. Stará žena bola vdovou pred rokmi zesnulého pravotára Alexandra Krausza. Nič jej nebolo, ba minulé dni popoludní ešte aj hostov prijala. Sediac na pohovke, shovárala sa s hosťami, keď odrazu bez všetkého priechodu zarmútená takto prehovorila ku svojim hosťom:

— Citim, že moja posledná chvíľa je už veľmi blízko!

Po týchto slovách vstala a obliekla sa do sviatočného rúcha. Sotva že bola s obliekaním hotová, klesla a dokonala.

Samovražda jedného žiaka. V Baňskej Bystrici sa Pavel Szilágyi, žiak štátnej kupeckej školy zastrelil. Szilágyiho pravdepodobne núdza dohnala k tomu.

Obrana detí. Hlavný policajný kapitán Budapešti dr. Desider Boda vydal v záujme obrany detí veľavýznamné nariadenie. Nariadenie, ktoré podáva dôkaz o tom, že hlavný kapitán všetko má na zreteli a humánne smýšľa, odvoláva sa na to, že s nastúpením zimy veľa takých vyzíabľých detí chodí po uliciach, o ktoré sa ich rodičia nestarajú. preto nakladá okresným policajným kapitánom, policajnému veliteľstvu a detektívnemu sboru, aby takéto po uliciach túľajúce sa deti zaviedli na policajný okresný kapitanát a tam sa postarali o ich zodpovedné umiestnenie, proti ich rodičom aby ale zaviedli trestné pokračovanie.

Zemetrasenie v beregskej stolici. Vo viacerých obciach stolice beregskej dňa 5. januára pocítili zemetrasenie. V obci Vocsitelep popoludní o 3. hodine 40 minútach bolo zemetrasenie, ktoré trvalo 2—3 sekundy. Zem sa dvakrát otriasla. Otrasy boli také prudké, že budovy štátnych železníc sa silne porúchaly; múry na viac miestach sa popraskaly, veľa okien sa rozbilo alebo puklo. Pred zemetrasením bolo počuť výbuchu sa podobajúci rachot. Od Beskidu až po Munkáč cítili zemetrasenie, ktoré bolo najsilnejšie v obci Vocsitelep. V obci Malmos asi o 4. hodine sa otriasla zem; so stien spadla vakovka. Ľud bol práve v kostole a so strachom utekal pod holé nebo. V obci Kisanna popoludní o 3. hodine 30. minútach cítili zemetrasenie, ktoré trvalo tri sekundy a bolo sprevádzané podzemným hrmotom. Obyvateľstvo v strachu ušlo zo svojich domov; škoda sa nestalo.

Jarmoky. Vo Zvolenskej Lupči jarmoky tohoto roku vydržiavať sa budú: 19. marca, 4. júna, 23. júla a 8. októbra. Jarmoky sa vydržiaávajú vždy v tom týždni, keď je mena vo štvrtok, výkladný a dobytčí v jeden deň na horeoznačený dátum.

HOSPODÁRSTVO.

Čo má vplyv na ceny obilia?

Na túto otázku najviac ľudí takto odpovedá: «Keď sa veľa zbožia urodí a mnoho vyvezú na trh k odpredaju a málo kupcov sa hlási, cena klesne, ináč: obilie zlacnie. Kdežto keď je zlá úroda a veľa kupcov sa prihlási a na trh málo zbožia donesú, vtedy sa ceny dvíhajú, obilie bude dražšie».

Pravidlo toto stojí na jedon trh, alebo na jednu krajinu. Lež dnes, v dobe parných a elektrických strojov, v ohľade ceny a obchodu obilia nemôže byť smerodajnou jedna krajina, veď v našich časoch celý svet není iné, ako jeden veľký trh. A keď je tomu tak, vtedy ceny obilia dľa toho sa riadia, bez ohľadu na to, či mnoho

zbožia sa urodilo na celem svete a či je potreba naň alebo nie? Ak ľudstvo nemá potrebu na celú zásobu, vtedy je zbytok, pričom ceny klesnú, jak ale menej sa urodilo, ako ľudstvo potrebuje, vtedy ceny dvíhať sa budú a obilie zdražie.

Minister orby každý rok uverejní zprávu o úrode obilia z celého sveta. V tomto vykázané je, že koľko ztroví z toho ľudstvo prez jedon rok. Dľa tohoto výkazu urodilo sa lanského roku (podľa stredného ráta) 986 millionov metrických centov pšenice, raže 382, jačmeňa 314, ovsa 526 a kukurice 986 millionov centov. V oči tomuto zpotrebuje sa prez rok zo pšenice 923, z raže 404, z jačmeňa 317, z ovsa 536 a z kukurice 952 millionov metrických centov. Keď porovnáme tieto čísla, spozorujeme, že z raže 22, z jačmeňa 3 a z ovsa 10 millionov metrických centov chybuje, naproti ale zo pšenice 26 a z kukurice 34 millionov metrických centov zbýva, a tak nasledovať by malo z toho, že ceny raže, ovsa a jačmeňa mali by sa zdvíhať. Lenže to neide tak ľahko, lebo medzi úrodu a potrebu pomieša sa zbytok, zásoba predošlého roku múky. Aj toto vyrátajú, lenže tieto dáta sú veľmi nespoľahlivé, ponač zbytočná zásoba múky ukrytá je obyčajne v skladoch a upotrebia ju ku špekulácii. A tak povedať môžeme, že na ceny obilia vplyv majú aj špekulácie.

Volakedy každá kúpa a odpredaj prevádzaly sa len na trhu, kde objednávateľ vlastnými očami videl jakovosť a mieru obilia, dnes z kancelárii dirigujú obilým naložené železničné vlaky a parolce, alebo obecne sýpky, cenu ale na burze určia židáci.

Mnohí sú, ktorí tvrdia, ba aj uveria, že ceny obilia jedine burzy a jich pánovia určia a smerujú. Nedá sa síce tajiť, že burza veľký vplyv má na ceny obilia. lebo väčšiu čiastku obchodov na takzvané papierové zbožie viaže, z čoho nasleduje, že cieľ takéhoto kšeftu není skutočné odberanie kúpeného obilia, lež len ten chosť ktorý z rozdielov ceny pochodí. Tento rozdiel, ktorý židovskí špekulanti utvorja, je neraz na veľkú škodu dorábateľom a aj troviteľom, lebo škodu alebo chosť špekulantov oni musia nahradiť. Mimo toho škodný účinok majú na ceny aj takzvané obilné ryngy a kartelle, ktoré spojené sú s burzou. Tieto tiež na to idu, aby podvihly cenu obilia, skrze čo oškodia troviteľov. Keď ale tieto ryngy a kartele buchnú, alebo nie sú schopné platit, vtedy ceny obilia ožividome padajú a v obilnom obchode zapríčinia veľký zmätok. Nemožno teda celkom určite tvrdit, že cena obilia jedine od vôle burzy závisí, lebo aj na burze sú stránky. Jedna stránka na tom sa namáha, aby zvýšila ceny, druhá stránka ale zase na znížení špekuluje. Z týchto sebe protivných namáhání nasleduje potom, že ceny aj sami od seba sa riadia. Stane sa ale, že dakedy jedna alebo druhá stránka zmôže sa na burze a vtedy rozhodný vplyv má na ceny, lenže to nezvyklo dlho trvať, lebo mimoriadne počasie, svetové udalosti, vojny, politické obraty atď. pomýlia burzianerov a neraz aj značnú škodu im zapríčinia. Tak sa stalo aj dňa 9. februára roku 1904. keď vypukla ru-

sko japonská vojna, gule kanónov padaly nielen do pevnosti Port-Artúr, lež aj do európejských a amerických burz.

Tak je to na počiatku každej vojny, lebo vtedy peniaze a potravné články, najmä obilie, tak sú práve potrebné, ako kanóny a flinty. Preto štát, ktorý sa ku vojne chystá, vopred naplní svoje sklady potravou. A zásoba táto musí byť veľká, lebo počas vojny o mnoho viac zbožia spotrebujú a zmárnia, ako v pokoji. Jak vo vojne stojace štáty zaopatrené sú s dostatočnou zásobou obilia, vtedy ceny nie veľmi budú sa dvíhať. Počas rusko-japonskej vojny ceny len v stred vojny počaly rásť. Na každý pád klesnú ony, keď sa vojna s uzavretím pokoja neočakávané skončí.

Na ceny obilia účinkuje aj premávka a k tomuto potrebné prostriedky železnice, parolode atď. Tieto vo veľkých časoch aj pre najďalšie kraje otvorily celý svet, tak že dôrobky a plodiny tých krajov hoc kde možno vyvážať. Obzvlášte ale vyvinutie sa plavby a úpad vozných cien (furmaniek) nové a nové kraje otvárajú obilnému svetovému obchodu.

Kde India, ako na príklad v Amerike, zdarma prišli k zemi, ako sa povie k pannenskej pôde, tam dorábanie obilia nenie spojené s takými útrovami, ako tam, kde zem draho treba zaplatiť. Kde je zem lacná, tam aj obilie je lacnejšie, ako v druhých krajoch. Na nových zemiach aj s jednoduchým hospodárením možno mnoho dorobiť a takéto kraje pri lacnom dôvoze nielen že môžu na trhoch takých krajín, ktoré veľa obilia potrebujú s vlastnou domovinou závodiť, ba so svojou zbytočnou zásobou obilia vstave sú lacnejšie núkať, ako tá krajina, na jejž trhoch sa ukázali. Čo tak treba rozumieť, že keď je v Amerike veľmi dobrá úroda, ceny európejského obilia klesnú, lebo Amerika lacnejšie ho dovezie, ako si ho sami dorobíme. Tak sa to stalo roku 1880. a 1890.

Vy sa tomuto istotne čudujete a veru je tomu skutočne tak. Treba uvážiť, že americké zeme sú veľmi úrodné a uspokojia sa s lahodným obrábaním, k čomu my nie sme schopní. Železničné a parolodné tarify sú nízke, že metrický cent do Európy — rozumie sa pri veľkom kvantume — za 1—2 koruny dovezú. Tak lacno naše železnice a parolode nie sú vstave dovážať.

Nástroje premávky zapríčinia aj to, že obilný obchod má isté strediská, ako na príklad u nás Budapešť je takýmto strediskom a jeho ceny sú smerodajné aj na vidieku, hoc vonkajšie ceny obyčajne sú nižšie ako budapešťianske, čo železničné a parolodné tarify zapríčinia. Ale sú aj výnimky. Často stane sa, že jedna alebo druhá fajta obilia za krátky čas je na vonku drahšia, ako v Budapešti, jak ich tam lepsie hľadajú ako v strediskách. Obyčajne stáva sa to s ovsom a s kukuricou. Jedným slovom k cene obilia prirátat treba dôvozné trovy, s tým sa zvýši cena, lenže nikdy nie k dobrému hospodáreniu.

Vofakedy, kým ešte nebolo železníc a parolodí, jedon neúrodný rok hlad a mor zapríčinil, veľ je ale ta-

kéto nešťastie vytvorené, lebo keď sa v jednej krajine neurodí, dovezie do nej svoj zbytok druhá krajina.

Na ceny obilia má vplyv aj počasie. O tomto ale len to môžeme u nás určiť, že jaknáhle počne sa na jar plavba, oživne premávka s loďmi po riekach, čo má priaznivý účinok na ceny. V novembri ale, keď prestanú parolode chodiť a keď pre veľké blato nemožno s vozmi chodiť po dolnozemských cestách, vtedy ceny padnú, lebo obchod stojí. To by sme mohli povedať na počasie, že po žatve malo by byť obilie najlacnejšie, v zime ale najdrahšie. No, nenie tomu tak, lebo v ohľade ceny smerodajné sú obilné burzy Severnej Ameriky. Aj v Uhorsku obyčajne dľa týchto sa držia. Mimo tohoto u nás vplyv na ceny majú aj veľké mlyny.

Mohli by sme ešte aj iné príčiny uvádzať, ale aj z udaných dôvodov naučili sme sa, že nemožno napred vedieť, ako sa budú vyvíjať ceny obilia a že so zbožím špekulovať je nebezpečný kšeft, bo je to hra, ktorá od nepredvídaných okolností závisí. Hlavná vec je, že aby Boh láskavý každý rok dal nám bohatú a peknú úrodu.

Gazda.

DOPISY.

Katlovce.

Pochválen Pán Ježiš Kristus.

Velactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie tohto môjho dopisu v našom «Kreštane».

Viacrát sme už v «Kreštane» poukázali na zkažonosné následky nemierneho pitia, ľud ale ťažko tomu porozumie a aj ďalej žije v tej falošnej mienke, že liehoviny sú veľmi dobrý liek tak proti smädu, ako aj proti zime. Tejto mienky bol aj Cyrill Kubovics, béreš z Havkáču, ktorý idúc na nový rok z Chtelnice domov, po ceste, ktorá ho viedla cez tri dediny, hojne navštivoval krčmy, tak že ako zašiel za Katlovce, už nevládal so sedou a na chotáre zamrzol. On, neborák, je už síce u Boha, zanechal ale po sebe štyri deti a opustenú manželku v najväčšej biede. Taketo a tomuto podobné prípady sa často stávajú, najmä v nedeľu a vo sviatok. Či by sa tomuto nedalo dajakým spôsobom odpomôcť? Ja som tej mienky, že áno. Obecní výbor má tú moc uzavreť, aby v nedeľu a vo sviatok šenky v obci zatvorené byly. Nuž teda obecní výborníci našeho okolia ukážte, že ste kresťansko-katolickeho ducha, uzavrite v najbližšom vašom výborovom zasadnutí jednohlasne, že nechcete, aby vo vašej obci v nedeľu a vo sviatok byly šenky otvorené. Toto bude slúžiť k dobrému ľudu, na česť Božiu a vy si kroz to získate tiež len požehnanie

Božie. Hor sa teda blavské osady: Dechtice, Katlovce, Radošovce, Jaslovce, Bohunice, Paderovce, ba i Horné a Dolné Dubové, Chtelnica, Lopašov a Nizna! Oslovte vašich duchovných, aby podujali prvý krok v tejto veci. Nech vidí svet, že blavská Slovač je najslachetnejšia ratolesť na strome katolíckeho obyvateľstva nášeho milého Uhorska.

Priateľ ľudu.

Z Podjavorníka.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Mnohovážny Pán Redaktor!

Prosím o uverejnenie tohto môjho dopisu v našom milom «Krestane».

Bol som trocha chorý a predsa som sa z Pruskej domov chcel vrátiť k novému roku. Ako som zo železničnej stanice do Bytče prišiel, práve vyzváňali na večernú poďakovaciu pobožnosť. Ostal som teda tam aj ja, aby som Bohu vďaka vzdával za jeho celoročné dobrodenia, ktoré som z jeho nekonečnej štedrosti a lásky obsiahol. Treba mi aj povedať, že v Bytči ozaj pekne odbavujú pobožnosť sv. Sylverstra. Išli s prevelebnou Sviatostou Oltárnou v processii okolo rýnku a kade processia išla, okná boly všade pekne osvetlené. Hovorila síce, že v Bytči Iudia radi osvetľujú okná, tak keď ta príde župan z Trenčína, aj tomu zapália svetielka v oknách. Viem ale aj to, že keď terajšieho slávne panujúceho pápeža Piusa X. vyvolili, jemu ku cti boly tiež všetky okná osvetlené. Teraz ale bytčianski mešťania ku cti Božej osvetlili svoje bydlá a to je celkom v poriadku, bo je to znakom jejich živej viery. Ešte aj židovskí občania, aby preukázali úctu svojim kresťanským spoluobčanom, zažali svetlá v jejich oknách. Len tam povyššie Malobického bolo celkom tma. Ja som sa nazdával, že tam Iudia vymreli, až keď som počul, ako nábožní Iudia hundrali, že tam ani vlni nehlo osvetlené. Pýtal som sa, že kto tam v tom dome býva a či je katolík? Povedali mi, že podľa mena katolíkom by vraj bol ten obuvník, čo tam býva, ale že vraj veľmi zpyšnel a tak svojou neverou mnohým len ku pohoršeniu slúži.

To už musím povedať, že tam v Pruskej nenajdete takých katolíkov, bárs sú v menšine medzi inovercami, predsa však vedia si vždy svoju vieru uctiť. Ako počúvam bytčiansky pán dekan prísne a usilovne kladie svojim veriacim na srdce náboženskú nauku, u takého politického obuvníka je to ale toľko, ako keby hrach o stenu hádzal. Drahí spoluurodáci moji, držte sebe v úctivosti vašu svätú vieru a božské požehnanie vám iste nevystane!

Veriaci.

Z Pekelníka.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

Velactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie môjho dopisu v našom «Krestane».

Naša obec je dosť mala, lenže je veľmi roztratená. Máme dve školy a to čisto náboženské. Hovorí sa i o tretej škole. Nuž ale pre Pána Boha neviem načo tú

treťiu školu. A kto že by ju dal? Obec dozaista nie a štátnej sa bojíme. Len by v tých dvoch školách mali koho učiť.

Dňa 4. januára sme mali voľbu na uprázdnenú učiteľskú stanicu pre Tridsiatok a vyvolili sme si pod predsedníctvom veľkomožného pána kanonika z Jablonky a nášho pána farára dcéru nebohého nášho rektora Bombjaka, ktorý u nás za 21 rokov blahonosne účinkoval. Po jeho smrti sme sa aspoň takto nejakým spôsobom mohli jeho rodine odslúžiť a utrápenej manželke radosť učiť. S novovyvolenou učiteľkou budeme veľmi spokojní, veď ona zná dobre našu reč, obýčaie našich detí a schopnosti. Nech jej všemohúci Boh bude na pomoci, aby za dlhé roky mohla vyučovať naše dieťky ku sláve Božej.

Máme i dobrého nového rektora v osobe pána Ignáca Paša z Jablonky. Je on mladý, ale usilovný a šikovný. Spokojní sme s ním. Nech sa len u nás dobre a spokojne cíti.

Šťastlivý nový rok prajem všetkým čitateľom a priateľom «Kresrana».

Výborník.

Prípravy ku valnému shromaždeniu Jednoty katolíckeho ľudu.

Rada správy Jednoty katolíckeho ľudu veľavážne zasadnutie držala minulé dni. S vodcami katolíckych spolkov v tom sa ustálila rada správy Jednoty, že s prispením týchže spolkov dňa 26. januára vydržiavať bude valné shromaždenie Jednoty katolíckeho ľudu v hlavnomestskej Rade. Valné shromaždenie zaháji rečou predseda Jednoty a podpredseda krajinského snemu Štefan Rakovszky. Ku slávnostnej reči poprosia biskupa stolnobelohradského a podpredsedu Jednoty dr. Ottokara Prohászku. Karol Szentiványi, hlavný správca Jednoty držať bude prednášku o cieľoch Jednoty. Záverečnú reč bude držať druhý podpredseda Jednoty, krajinský vyslanec Mikuláš Zboray. Rada správy poslala prípis poklony svätému otcovi pápežovi a prosí o udelenie pápežského požehnanie Jednote katolíckeho ľudu. Zarovnak prípisom obrátila sa rada správy aj ku slávnemu sboru biskupskému a ku víťečníkom katolíckym, aby v protektoráte Jednoty spájali a rozmnožovali skvelosť a vážnosť katolicizmu. Rada správy — ponevác s úplným sriadením veľké a vážne práce sú spojené — každý týždeň vydržiava zasadnutia. Osobitná kancelária Jednoty už začala svoje účinkovanie, tak že každý, čo sa v záležitosti organizácie Jednoty ku

tejto kancelárii obráti, dostane rýchlu odpoveď. Každý, na jednotu vzťahujúci sa list adresovať treba nasledovne: «Jednota katolíckeho ľudu» (Katholikus Népszövetség) Budapest, VIII., Szentkirályi u. 28.

Rada správy Jednoty katolíckeho ľudu v druhom zasadnutí ustálila dopodrobna prípravy ku valnému shromáždeniu Jednoty dňa 26. januára vydržiavať sa majúce. S radosťou konštatovala pri tejto príležitosti rada správy, že obecnosť po všetkých stranách krajiny v najväčších rozmeroch zaujíma sa o Jednotu katolíckeho ľudu. Mnohí žiadajú úpravy cieľom organizovania Jednoty. Dotyčno tohoto vo všeobecnosti podávame nasledujúcu úpravu: Kto chce organizovať Jednotu katolíckeho ľudu, ten nech si žiada základné stancvy a sbierajúce hácky od kancelárie Jednoty (Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28.). Po preskúmaní týchto nech svolá ku porade takých, o ktorých sa dá predpokladať, že do Jednoty ľahko vstúpia. S pomocou týchto začať treba potom rozsiahlejšiu agitáciu, dľa potreby môže sa aj shromáždenie držať. Jestli že organizátor zabezpečí vie stredisko o väčšom úspechu, toto pošle ta na viasťné útraty rečníka. Menšie, blízko jedna druhej ležiace obce dobre urobia, keď v jednom čase usporiadajú shromáždenia, tak že vyslaný rečník môže aj na 2—3. miestach rečniť. Jednotliví členovia môžu už aj teraz do Jednoty katolíckeho ľudu tým spôsobom vstúpiť, že jednu korunu ako ročný členovský príspevok pošlú na adresu: Jednota katolíckeho ľudu (Katholikus Népszövetség) Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 28.

Rada správy, agitacionálny výbor tlačový a právna trieda vydržiavajú zasadnutia každý týždeň vo štvrtok.

Spisy redakcii zaslané.

Alleluja. Duchovný katolícky spevník s obradami nótami (nápevami). Sostavil Štefan Janovcsik, farár likavský. S odobrením cirkevnej vrchnosti. — Obsahuje 352 strán. 306 piesní, úplné nešpory a všetky obrady ako: na Hromnice, Velkú noc, Krížové dni atď., všetky s nótami zaopatrené. — Cena jedného výtisku. v plátne viazaného s obrázkom 1 kor. 60 halierov. — Za vopred zaslaných 1 kor. 80 hal. pošle ho vydavateľ franko pod krížovou obálkou. — Tam je k dostaniu: «**Requiem aeternam**» spevník opatrený s nótami, viazaný. Cena 72 hal. — Objed-

návky majú byť upravené do Likavky, ostatná pošta Ružomberok (Rózsahegy). Stolica liptovská.

Ježiš Priateľ Dietok. Modliaca a spevácka knižka pre školské dietky. Šieste vydanie, 332 strán. Cena jedného výtisku v plátne viazaného 70 halierov. Za 80 halierov, ktoré sa môžu i v liste v poštových markách odoslať, pošle ju kníhtlačiareň Karla Salvu v Ružomberku (Liptó-Rózsahegy) franko. Piesne (248) sa srovnávajú celkom s «Alleluja» spevníkom a z nich 48 sú vynótované. Každý rok sa z nej do 5000 výtiskov minie, dosiaľ za 10 rokov 52.000 (päťdesiatdva tisíc). Knižku sostavil Štefan Janovcsik, farár likavský.

Naše Noviny. Kresťansko-sociálny politický časopis. Vychádza každú druhú sobotu na šesť stránach. Zodpovedný redaktor Arnold Bobok. Vydavateľ Baňsko-Bystrický kresť. robotnícky spolok. Predplatná cena na celý rok 2 koruny 80 hal., na pol roka 2 kor. 40 hal., na štvrt roka 70 halierov. Jednotlivé číslo v mieste 8 hal. Na vidieku 10 hal. Predplatky zaslať treba na túto adresu: «Naše Noviny», Besztercebánya (Zólyomm.) Wesselényi-u.

Dennica. Ženský a rodinný list pre poučenie a zábavu. Redaktorka Terezia Vansová. Vychádza každý mesiac raz. Na rok predpláca sa 3 koruny. Do Nemecka 4 koruny. Do Ruska 2 ruble. Pre Ameriku 1 dollár. Pre ostatné cudzozemsko 5 korún. — Vydáva Fr. Votruba v Pešti (Budapest, VIII., Rákóczi-tér 3.), kam sa majú predplatky zasielať.

Krajinská jubilárna púť do Lourdes u. Z príležitosti 50-ročnej pamiatky zjavenia sa blahoslavenej Panny Marie s odobrením a dovolením prevelebnéj hlavnej vrchnosti cirkevnej ostrihomskej vedú: prevelebný a veľkomožný opát-kanonik, krajinský vyslanec, podsprávca sväto-števanskej spoločnosti dr. Alexander Giesswein, prevelebný pán Jozef Kompanek, dekan-farár, vel. p. Franc Fehér, farár, Ebed (stol. ostrih.); vel. p. Ján Simoncsics, Czobolyfalu (st. trenč.); vel. p. Jozef Pasztorok. Púť sa pohne dňa 16. marca roku 1908. — A) Smer cesty: Budapest—Fiume—Venedig—Mailand—Vintimille Lourdes—Marseille—Genova—Padua—Venedig—Fiume Budapest. III. trieda 205 korún, II. trieda 395 korún, I. trieda 500 korún. V čom obsažené je aj zaopatrenie v hospodách cez 8 dní, a síce v Lourdes-e 4 dni, v Padue 1 deň, v Mailande 1 deň, v Marseille 1 deň a v Genue 1 deň. — B) Smer cesty: Tak ako hore až po Lourdes, zpiatky cez Genova—Pisa—Roma—Loretto—Fiume—Budapest. III. trieda 250 korún, II. trieda 451 korún, I. trieda 560 korún, v čom obsažené je aj zaopatrenie cez 11 dní, a síce Mailand—Marseille—Genova 1—1 deň, Lourdes 4 dni, Rowa 4 dni. Podrobné programy k dostaniu sú: u velebného pána Franca Fehér, Ebed (ostrihomska stolica), u pána Jozefa Kompanek, Nagysánd (trenčianska stol.), u Jána Simoncsics, farára, Czobolyfalu (stolica trenčianska), u veleb. pána Štefana Pasztorok, farára, Tököl (stolica Pest), u veleb. úradu farského, Csacza (stol. trenčianska).

Bolenie zubov

hlavy chrbita a krížov bolenie klanie ešte vždy vyliečilo nám upotrebenie Fellerovho E safluidu. Jeden tucet na prábu 5 K franko. Objednajme u V. Eugena Feller, Stubica Kostolná-uica 18. (stolica Zahreb.) *Frici.*

Ziadajte si cennik

Zdarma a bezplatne zašlem môj, v slovenskej reči bohaty ilustrovaný cennik, ktorý viac než 3000 obrazov obsahuje rozličných hodín, zlatých a strieborných predmetov ako aj hudobných nástrojov. — Svajcarsko pôvodny systém Roskopf patent K 5, Registrované «orel» Roskopf nikel remontoar K 7.

I. hodinová fabrika cis a k. dvorný doposielateľ

Hans Konrád Brűx No. 400 (Cesko.)

Dr. FLESCH-a lieh proti lámke

jedine istý liek proti reume, lámke, boleniu rúk, nôh
Učinkuje podivne chytrý a istotne. K dostaniu: v

Dr. FLESCH-a lekárni ku KORUNE Győr (Ráb) Baross-u. 26.

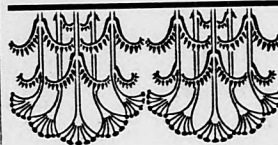
1/2 decilitrová flaška na prábu 2 kor.; proti zastaralej nemoci veľká flaška pre «rodinu» 5 kor. 3 malé, alebo 2 veľké flašky pre «rodinu» posielajú sa franko.

Lacné české perie.

5 kilo nové tmavé driapané 12 kor.

Biele mäkké, jak páper 18 kor. — 24 kor.

Biele ako snah mäkké ak páper, driapané 30 kor. 36 kor. Rozposielanie s dobierkou franco; zamalenie a nazpät prijati je pod touti vynoskou dovolenestii sa pošto é útraty vynahradia. — Benedikt Sachsel, Lobes Nr. 135 (pošta Pilsen Cechy.)

Ludvik Kállai motor dielňa

Budapest, VI., Gyár-u. 28.

(Staré číslo domu VI., Gyár-utca 50. č.)

Odporuča pri úplnej záruke

benzin-motore ku mlynom a iným priemyselným podnikom, taktiež

elektrické benzinlokomobil stroje ku mlatbe

s dvojitým vystrojením ku čisteniu.

!! Úplná záruka za viborné mlatenie !!

!!! Jedina novota !!!

!!! Najjednoduchší a najdokonalejší mlatebný stroj pritomnosti !!!

Bez strojnika lahko k vedeniu bár ktorým gazdom aj medzi domami slamou krytými. Cieľom rozšírenia týchto najnovších strojov vymieňajú sa staršie parostroje.

Osobitná trieda pre stroje poľného hospodárstva ako:

parostroje, mlyny, rajtare, stroje ku mlateniu a ku sietiu adt.

O nedostyžiteľnej zvláštnosti týchto strojov podáva zpravy: P. baron Jozef Kemény, Maros-Németi (Sedmohradsko), P. Tóth Péterbagi, Csantavér (Stol. Bács.)

Cennik na žiadosť zdarma a franko.

Pri objednávkách na naše ohlasy, prosíme odvolávať sa vždy na náš časopis.

5 rokov zárukou

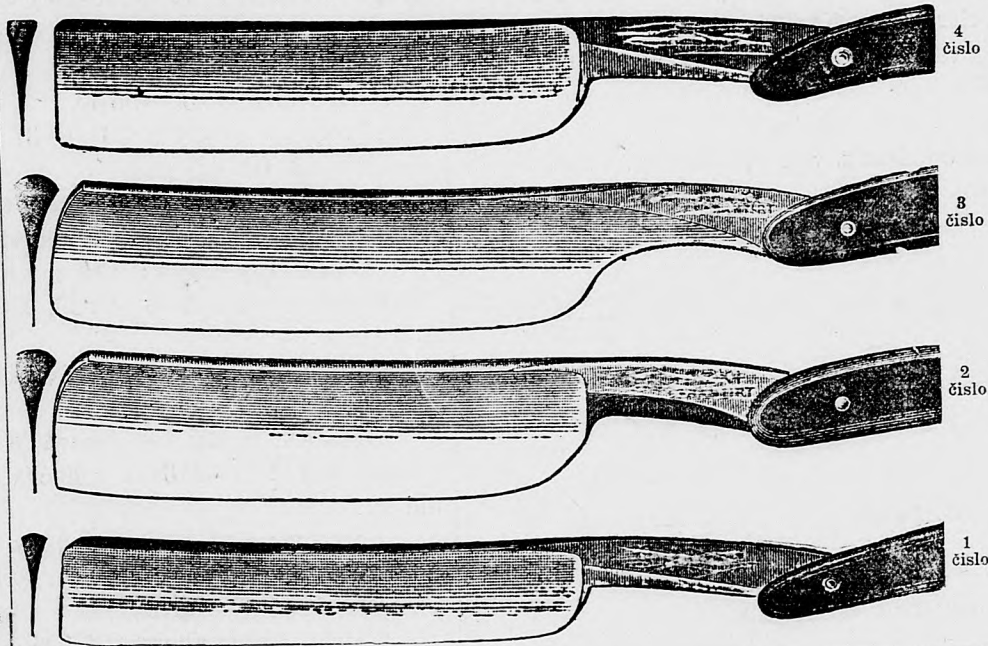
zasielam z najrafinovanejšej dia-
mant. ocele zhotovené bravy. : :

Atresa objednania: **JOZEF SOHŘ a syn**, Somogy-Szill. 25. číslo.

Oznamí prijíma
administracia

„Kreštan“

■ ■ Budapest, ■ ■
Szentkirályi-u. 28.

Prosím o jedno objednanie na prábu a uspech ne
vystane. Levné ceny: 1. číslo 1 zl. 40 kr. 2. číslo 1 zl. 60 kr.
3. číslo 2 zl. 4. číslo 2 zl. 40 kr. Pri objednaní 5 kusov za-
sielka franko. Ku každej britve pekná schránka darom. Ob-
rázkový cennik v každej reči.

Profi lámke a pakostnici
od mnoho desaťročia najuspešnej
potrebuje sa cbyrný
KRIEGNER-ov

REPARATOR

Nevyhnutelny domovy liek!
Veľka flaška 2 kor. Malá flaška 1 kor.
Varujeme sa padelania
Hlavný sklad: „Korona - lekárň“
Budapest, Kalvinplac (Roh Baross-u).
Poštová zasielka denne.